7

Q. F. F. S.

DISSERTATIO MEDICA,

De

IMPOTENTIA VIRILI.

Quam

In ILLUSTRI ACADEMIA FRIDERICIANA,

Rectore Magnificentiſſimo,

SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DN. FRIDERICO WILHELMO,

ELECT. BRANDENB. HÆREDE &c. &c. &c.

Gratioſô FACULTATIS MEDICÆ Conſenſu,

Sub PRÆSIDIO

Dn. GEORGII ERNESTI STAHL, D.

Prof. Publ. Ord. & Facult. Med. Aſſeſſoris,

Domini PATRONI ac FAUTORIS ſui

Omni obſervantiæ cultu proſequendi,

Ad D. Julii Anno M. DC. XCVII.

Placido Eruditorum Examini ſiſtit,

RESPONSURUS AUTOR,

BENJAMIN. EWALDT. Dantiſc.

Med. Cult.

HALÆ,

Typis CHRISTOPHORI SALFELDII, REGIMIN.

ELECT. BRANDENB. Typogr.

VIRIS,

ADMODUM REVERENDIS AMPLISSIMIS,
CLARISSIMIS, NOBILISSIMIS, SPECTATISSIMIS,

DN. CONSTANTINO SCHüTZIO,
Paſtori ad Ædem B. Mar. Virg. quæ Gedani eſt Digniſſimo.

DN. ANDREÆ BARTHIO,
Ad Div. Cathar. ibidem Paſtori præclarè merito.

DN. MICHAELI EWALDO,
Paſtori ad Ædem Sanct. Angel. illic Vigilantiſſimo,
PATRUO meo Honoratiſſimo,

DN. ALBERTO GRODDECK,
DN. LUDOVICO BRACKERMAN,
Laudatiſſimi Emporii Ged. Negotiatoribus Florentisſimis, ac SUSCEPTORIBUS è ſacrô Fonte maximoperè Colendis,

Hanc DISSERTATIONEM MEDICAM
In mei, Studiorumq; meorum ulteriorem Commendationem, cum Votô Felicitatis, Sanitatisq; pepetuæ offero ac dedico

AUTOR.

J. D.

PRÆFATIO.

QUærelæ quot non proh dolor! quotidiè audiuntur, tàm â Viris; quam Conjugibus: ab his quidem, quod jucundiſſimô aliàs fœcundi matrimonii uſu carere, noctesque frigidas, annos ſuos ſteriles, ac triſtes tranſigere cogantur; ab illis verò multò magis eæ augentur, ſi cumprimis cauſas ſe eſſe agnoſcant tantarum moleſtiarum, ob quas Conjugibus adeò inviſi ſint; dum ſocias thalami dulciſſimas intactas plane relinquere, cumque *Naſone* ingemiſcere neceſſum habent:

Tu Dominam fallis, per Te depreſſus inermis
Triſtia cum magnô damna pudore tuli.

Neque enim mirum eſſe poterit, ſi matrimonium hinc ſterile evadat, nullusque illius effectus ſequatur exoptatus, ad hunc ſiquidem obtinendum, non una, ſed binæ, & quidem con-

junctæ, requiruntur cauſæ. Ignoſcent mihi hîc omnes, ſi accuſatos vel ab uxoribus, aut propriâ etiam victos conſcientiâ, Impotentes nominaverim, vitioque vel naturali, vel acquiſitô, adeoque præternaturali laborare Eos dixerim. Non equidem me fugit, hanc materiam, uti jucundam quibusdam, ita odioſam aliis fore; Aſt ſciant hi, non ex pruritu quodam indecorô, propalandi Veneris arcana, multò minùs in opprobrium Impotentium, hanc conſcriptam eſſe DISSERTATIONEM, ſiquidem nullus in illâ reperietur locus, in quô honeſtatis tranſcendiſſe limites videri poſſem; ſed ut vires Medicæ Artis hîc pauliſper excuterem, ac inquirerem, annon remedia ſuperſint, quæ auferendo huic malo commodè inſervire in ſolatium Utrorumque queant? Quod ſi ex voto ceſſerit labor, fructumque ex illo decerpere Impotentiæ Virili præpeditis licuerit, mihimet quàm maximè gratulabor, ſin minùs, & in his ſaltem voluiſſe ſufficere poterit. Divinum interim Numen conatibus hiſce meis clementer adſpiret!

§. I. Equi-

§. I.

EQuidem ſexui Virili non aliam ob cauſam DEUS genitalia organa conceſsit, quàm ut facultatem nanciſceretur ſpeciem multiplicandi: Cùm enim corpora noſtra minimè ſint immortalia; ſed omnia interitui obnoxia, itaque Creatori placuit hominem non aliter, quàm reliqua animantia, facultate hâc inſtruere. Abundat hic ſuo ſenſu *Helmontius*, meô arbitratu planè non audiendus, dum genitalia homini poſt lapſum demùm nata ſtatuit, ſiquidem id non tantùm perfectioni primi ſtatus repugnaret; verùm & voluntati divinæ. Quomodò verò multiplicari perpetuò potuiſſent homines? an per continuatam creationem fortaſsis? quod abſonum. Præſciverat inſuper omnipotens Creator homines peccata perpetraturos, adeoque morti fore obnoxios, hinc & in prima ſtatim creatione media, puto genitalia iis addidit, quibus reſtauratio commodè inſtitui poſſet.

§. II.

Sunt verò genitales partes generatim conſiderandô, duorum maximè generum; Aliæ quæ ſeminis elaborationi inſerviunt: aliæ, quæ emiſsioni ejusdem in locum & receptaculum debitum deſtinatæ ſunt: adeoque cohabitationi legitimæ debentur. Hæc alterutra ſi minùs convenienter ſeſe habeant læditur generationis efficacia.

§. III.

Appellantur diverſis nominibus conſectaria ejusmodi læſionum. Quæ enim ipſas partes ſemen generantes tangunt, adeoque ſeminis habilitatem fruſtrantur, & fœcundam ejus efficaciam lædunt, magis notari ſolent nomine Sterilitatis & Inſufficientiæ: Quæ verò totius actus impotem reddunt ægrum, Impotentiæ nomine preſsiùs deſignantur.

§. IV.

Prioris generis, ſunt teſticulorum eximiæ læſiones, vel nativæ, vel caſu aliquô ſuperinductæ. A nativitate contingit deliteſcentia alterius, aut utriusque teſticuli; Unius minùs rara,

utriusque rarior. Obtingit verò hæc iterùm, vel cum læſione magnitudinis, & exactæ ſtructuræ illius, vel citrà eandem, ſi læſa ſit ſtructura illius, contingit ferè ſimul alterius quoque teſtis prominentis ſtructuræ aberratio: Cujusmodi *Exc. D. D. Præſes* deprehendit in apertione Cadaveris Viri literati, qui vivus inſufficientiæ teſtimonium obtinuerat, dum teſte dextrô intùs deliteſcente, ſiniſter flaccidus, latus magis quàm globoſus, & ipſe quoque minor ſolitò comparebat.

§. V.

Caſu veluti inducitur ablatio, per caſtrationem; inconſultam, ex morſu animalium, jactu tormentorum, conquaſſatione inflammatoriâ & ſuppuratoria &c. Conſultam, per homines, vel quæſtus & lucri iniqui causâ, vel ultionis malignæ nomine, vel uſus & cuſtodiæ Gynæciorum gratiâ &c.

§. VI.

Utriusque teſticuli ablationi plenariæ, conjungitur ferè plena venerearum rerum inappetentia: Cujusmodi exemplum etiam eſt in *Zodiacô Gallic. Blegny. An. 1. Menſ. Febr. obſ. 6.*

§. VII.

Motum debitum ſeminis lædunt, fiſtulæ perinæi, à Venereis ulcerationibus profectæ, undè ſperma locô ejaculationis per ipſum urethræ apicem, per fiſtulam potiùs illam diffluit, adeoque inefficacem & ſterilem reddit cohabitationem.

§. VIII

Quandò verò non modò efficacia & fœcunditas; ſed omnis omninò actus cohabitationis ex parte Viri fieri non poteſt, tunc maximè appellatur Impotentia.

§. IX.

Hæc licet, uti dictum, etiam ex ipſorum teſtium enormiter malâ conformatione, aut plenariâ ablatione, naſci queat; quia tamen illi caſus, medicam curatoriam conſiderationem penitùs ſubterfugiunt: propterea illum caſum, qui medicam opem adhuc magis admittit, maximè medico foro vindicabimus, nempè qui à membri exterioris flacciditate unicè dependet.

§. X.

Non itaque hic requiritur, ut omnes partes Sexus Virilis gene-

generationi dicatas, ordine recenſeam, ſufficit ſi illius ſaltem meminerim, in quâ nodus in præſentiarum hæret, ſcilicet penis ipſius; In hujus enim erectione ac rigiditate robur virile, in flacciditate verò ac dejectione Impotentia eminenter conſiſtit. Hujus, inquam, ſitum ac ſtructuram, ut paulò accuratiùs perluſtrem, ratio ac neceſſitas propoſiti mei omnibus modis exigunt.

§. XI.

Situs ergò hic eſt in inferiore abdominis parte ad oſſis pubis radices, ut commodiùs fiat congreſſus, neve aliis partibus humani corporis impedimento ſit. Magnitudine plerumque eſt unius Spithamæ, tegitur cute, cum cuticulâ, & panniculô carnosô; aſt pingvedine qvare deſtituatur? autores adhuc inter ſe diſcrepant. *Laurentius* putat cauſam eſſe, quod pingvedo mollitie ſuâ erectionem impediret: Alii cauſam dant, ne pondere læderet, dum in nimiam molem excreſceret. At ſi pingvedo pauca eſſet, non ponderaret, neque partem nimis amplificaret. *Bartholinus* exiſtimat deeſſe pingvedinem, ne ſenſus obtunderetur, & voluptas minueretur, fusâ per frictionem pingvedine; ſed ne hoc quidem, utpote probabile tantùm, ſuffecerit; cum in promptu ſit ratio, quod ipſa denſa membranacea ſubſtantia, transcolationem illam tenuis pingvis ſubſtantiæ è ſangvine impediat, cùm nuſquam in toto corpore, in partibus ex ſangvibus pingvedinem generari contingat; ſed tantùm è vicinâ eò extendi.

§. XII.

Subſtantia ejus neutiquam oſſea eſt, quemadmodum eſſe ſolet in aliis animalibus, v. gr. lupô, vulpe, cane &c. ſed peculiaris & propria, qualis nulla eſt in alia parte corporis: Hinc quatuor communiter ejus numerantur partes, nempe urethra, glans, & duo corpora nervoſa.

§. XIII.

Præter hæc, habet & arterioſa ſatis capacia, & venoſa vaſa: Nervos etiam, ex infima medullæ ſpinalis parte, per oſſis ſacri foramina ad ipſum hoc membrum emiſſos. Et hæc maximè vaſa faciunt ad membri virilis inflationem & rigiditatem, dum nervoſa illa ſpongioſa corpora ſangvine copiosô inferciunt. Cui

ſangvi-

ſangvinis congeſtioni ſi ſpiritus per nervos effuſos admiſcere libuerit, per nos integrum erit.

§. XIV.

Ultrà has verò omnes partes, posſidet etiam muſculos IV. qui ad directionem, inflati & per infarctum tenſi membri, deſtinati ſunt. Quod ipſum, licet proprium & directum eorundem officium ſit; ſubeſt tamen & altera motus eorundem efficacia, dum videlicet vaſa venoſa, muſculorum horum, per quos transcurrunt, ſtricturâ, ita comprimuntur, ut dum ſangvis arterioſus copiosè influit, refluxus verò non patet, ſtaſin illam repentinam, adeoq; & infarctum & inflationem membri ipſi inferat.

§. XV.

Sunt hi muſculi, duo laterales, qui originem ſuam ſumunt infrà duorum corporum nervoſorum principium, & terminantur in membranâ eorundem. Et totidem medii, quos dilatatores urethræ nominant, oriundi ab ani ſphinctere, ſuper ipſas penis venas excurrentes.

§. XVI.

Atque ab his ſolis muſculis penis erectio primò dependet. Dum enim ſangvis per arterias continuò appellitur; muſculi verò laterales, corpora nervoſa, & muſculi medii venas circà os pubis comprimunt, non poſſunt non, ob ſangvinem indeſinenter per arterias capaciores affluentem nuſquam refluentem, corpora fungoſa ac ſpongioſa inflari ac turgeſcere. Nam & urethra infrà muſculos ſita eſt, ne ſcilicet, ſi ab his comprimatur, ſeminis inſimùl excretio impediatur.

§. XVII.

Ex ità cognitô ſtatu naturali Virilis roboris, nunc facilè unicuique colligere licebit, quid per Impotentiam Virilem indigitare mihi animus ſit, nempe: *Quando maritus ad coeundum cum uxore impeditur, virga debitâ erectione deficiente.* Mirum hoc illis videbitur, qui etiam extrà conjugium frequentiſſimâ membri illius erectione vexantur; aſt ſciant ii, non parùm hanc ipſam ad ſubſecuturam Impotentiam conferre. Patebit hoc clarius ex mox recenſendis cauſis.

§. XIIX.

§. XIIX.

Præſuppono nimirùm, non in pueris aut decrepitis erectionem haſtæ requiri; ſed tantùm in Viris, adeoque in illis Impotentiam potiùs puerilem, quàm Virilem dici debere, quia extrà ſphæram ii conſtituti ſunt: notum enim eſt antè annos pubertatis vires huic negotio ſufficere vix poſſe, etiam ſecundùm naturæ intentionem, non primariam quidem; ſed ſecundariam & hypotheticam. Quamvis interim, vel ab infantiâ ipsâ, erectio membri perfrequenter accidat, ut adeò ne tunc quidem plena, & noſtrô præcipuè ſenſu, adſit impotentia. In ſenibus verò, ſive decreſcentibus viribus, hæc quoque facultas decreſcit magis ſucceſſivè, donec paulatim planè extingvatur; Non tamen ſenii abſolutè; ſed potiùs ſenii debilitati, adeoque magis individualis eſt hic defectus, & ſi exactè loqui placeat, magis p. n. quàm ſ. n. obtingens. Vegeti enim, ſangvineo-cholerici, hilares, rubelli ſenes, etiam ultrà octuageſimum annum non deſtituuntur omninò hâc energiâ: Valetudinarii, verò Phlegmatici, enervati, vel in principiô Senectæ hîc deficiunt. Hinc determinari annus non poteſt, in quô præcisè hoc negotium deſerant; obſervamus tamen eos, qui citiùs hoc inchoarunt, crebriusvè militavere in Veneris caſtris, citiùs quoque deſinere, ut adeò verum ſit Germanorum hoc in caſu proverbium: **Wer bald anfängt / muß bald aufhören** / & illud antiqvum: *Intemperans & luxurioſa juventus, effœtum corpus tradit ſenectuti.* Contrà verò, qui vires primorum annorum collegerunt, & doni hujus minùs prodigi fuerunt, longè diutiùs ſuo præeſſe poſſe officio, imprimis ſi etiam liberaliori, aſſvefacti fuerint victui, nam:

Sine Cerere & Bacchô friget Venus,

adeoque hic generaliter tantùm dixiſſe ſufficiat: Quicquid Vires dejicit, Venerem enervat: Quicquid eas reſtaurat, venerem reſtituit.

§. XIX.

Sed ſpecialiùs jam ut ad rem ipſam me accingam, videtur mihi *Impotentia Virilis* genuina ſpecies eſſe paralyſeos, non quidem univerſalis; ſed particularis, i. e. membri unius, ſcilicet pe-

 nis.

nis. Nam & ſic cauſæ paralyſeos huic affectui optimè tribui poſſunt.

§. XX.

Datur hîc nimirùm triplex vitium: vel ſpirituum, vel humorum, vel partium ſolidarum. Quod ſpiritus concernit, exiſtimo eorum denegatum in muſculos erectores influxum meritò hic accuſandum eſſe. Sivè ergò is ſit deficientibus iis, ſcilicet in ſubjectis planè morboſis ac cacochymicis, vel ſaltem poſt longiorem morbum ſuperatum, v. gr. febrem ardentem aut quartanam &c. ut indè haut leve reconvaleſcentiæ ſignum petere vulgus conſveverit, ſi virgæ erectionem iterùm ſentiat. Eâdem ratione & defectus Spirituum iis ſupervenire ſolet, qui Veneri ad tempus aliquod intemperanter indulſerunt; conſtat enim ex anatomicis, non ſangvinem tantùm per arterias ad genitalia; ſed ſpiritus imprimis per nervos eò affluere. Quid ergò mirum? ſi propter continuum illum affluxum, ſpiritus in toto corpore ità imminuantur, ut tandem planè non huic ſuſtinendo negotio ſufficiant: Videtur prætereà ipſi ſpiritui dirigenti, agenti, ex tædiosâ quâdam ſatietate faſtidium enatum eſſe, ut potiùs reliquas partes, magis jam neceſſarias ſpirituum appulſu roboret actuetque, quàm has, minùs neceſſarias. Actiones enim vitales, primariò & præſentiore energiâ peragi & debent & ſolent pro individui conſervatione; ſecundariò pro ſpeciei propagatione: undè faciliùs hæ deficiunt & negliguntur, quàm iſtæ, imò ut iſtæ conſervari & continuari tantò meliùs poſſint.

§. XXI.

Cum defectus Spirituum jam jam mentio facta fuerit, opus erit, ut etiam videam, ac demonſtrem, quid alteratio eorum nimia hic conferre queat? Certum namque eſt, ac quotidiè obvium, quotiescunque triſtia oculis noſtris obverſantur, animum etiam reddi triſtem; contrà verò jucunda totum hominem exhilarare. Ponamus igitur caſum, fuiſſe quendam virum, qui rebus ſuis unicè intentus, ſexum fœmineum ſuſque deque habuerit, ſi tandem conjugium ineundum ſit, atque delectabilis ejusmodi, ſimul ac formoſa Veneris proles ipſi jungatur, ſpiritus ejus præ gaudiô nimiô quaſi exultant in toto corpore, atque adeò

partes

partes genitales derelinqvunt, quibus hactenùs inſuper vix inſervire aſſveti fuerint. Quid enim aliud oculorum, ac totius faciei rubor indicat? quàm copioſum ibidem affluxum ſpirituum, ob complacentiam ſcilicet rei acceptæ. Confirmat meum aſſertum *Borell. Cent. I. Obſ. XIX. p. 28.* qui experientiâ edoctus, non gaudium nimium ſolùm; ſed & pudorem, vel verecundiam, ſæpisſimè cauſas *Impotentiæ Virilis* fuiſſe. Adderem, ſi liceret, etiam puſillanimitatem; notum enim mihi eſt exemplum ejusmodi Viri puſillanimis, qui ex ſolâ diffidentiâ, & intempeſtivâ verecundiâ, conjugem ſuam formoſisſimam per aliquot menſes illibatam reliquit, donec adhortantibus Amicis, à Conjuge hanc ob cauſam imploratis, & levisſimis propinatis ſtimulantibus ſe poſtmodùm Virum præſtiterit. Eſt tamen hæc Impotentiæ ſpecies magis temporaria ſolùm, atque ad Paralyticam læſionem contumaciorem, ac in ipsâ parte radicatam, minùs referenda. Sed tantùm eò nomine allegata, ut probetur ſpirituum influxum deficientem, quàm maximè eſſe in causâ torporis illius, in quô Impotentia fundatur.

§. XXII.

Præterea, qui nimiis ſpeculationibus vacant, vigiliis intemperantiùs ſeſe ſubjiciunt, qui curis & ſollicitudine, triſtiâque, Timore pariter, aut Terrore gravisſimô, afficiuntur. Imò etiam, qui Ebrioſitate extrà ſeipſos poſiti ſunt, patiuntur omnes ſucceſſivè magnam & quantitatis ſpirituum, & motus atque alacritatis eorundem jacturam. Adeò quidem, ut vel hâc occaſione faciliùs oboriatur vera illa & perpetua Impotentia, de quâ nobis eſt ſermo: Vel ad minimùm inſignis torpor atque frigiditas, ut parùm ad hunc influxum vergant.

§. XXIII.

Hæc de vitiis ità dictorum Spirituum. Pergo ad Humorum etiam noxas declarandas, inque illis duplices reperio, dum vel quantitate peccant, vel qualitate. Quantitate, ſi plethora notha, aliàs ad vires dicta adfuerit, tùm enim continua datur laſſitudo artuum, & imbecillitas; imò Impotentia erigendi membra, ut adeò vix mirum ſit, ſi etiam tùm virga virilis flaccida permaneat. De plethoricô ejusmodi piſtore Lipſienſi retulit mihi

Exc. D. D. Rivinus, Prof. Publ. Ord. Lipſ. Celeberrimus & Præceptor antè hâc meus maximè Venerandus, qui ne manum quidem attollere potuit, & cui, imploranti car*nificis* auxilium, hic reſpondit: medullam osſium contabeſcere; cùm tamen vaſa undique tumida conſpicerentur. Sed maximè adhuc in qualitate peccant, (1) ſi Maſſa Sangvinea ſeroſior ac juſtò aquoſior fuerit, hinc factâ commotione corporis, ſerum tranſpirat, cumque illô ſpiritus notabiliter disſipantur, (2) ſi humores in corpore adſint pravi, ſubjectumque cacochymicum ſit, tùm enim locô laudabilis chyli, cruditates acidæ, bilioſæ, Nidoroſæ, mixtæ &c. ſangvini admiſcentur, particulæque ſpirituoſæ, quæ adhuc in corpore fuerunt, ab his obruuntur, undè ſæpè ſi mucido-viſcida ſaburra, inteſtinis gravis, redundet, alvi fluxus ingens accidit, qui ità ſpiritus conſumit, ut non paucis hujusmodi ſubjectis, lipothymias, & ſuccedentem diuturnum langvorem ſuperveniſſe, experientia teſtetur.

§. XXIV.

Superſunt adhuc partium ſolidarum vitia demonſtranda, & ea potisſimùm, quæ ad Impotentiam hanc conferre poſſunt. Obſervamus verò paralyſin muſculorum penis principem inter hæc occupare locum, ſiquidem ea potisſimùm accidere ſolet, vel poſt ineptam ſectionem calculi, vel à nervis compresſis ac laceratis etiam, vel à caſu ſuprà dorſum aut os ſacrum, vel ab equitatione nimiâ, præſertim ſi poſtmodum frigus ſuperveniat, vel ab ipsô enormi frigore his partibus accidente. Sic meminit *Garmannus Eph. N. C. Dec. 1. An. III. Obſ. 41.* Viri cujusdam, qui ſæviente hyemis frigore, iter aliquot horarum equo emenſus, paralyſin penis incurrit, undè Impotentia coëundi ſuccesſit, nullâ iterùm arte curanda, quanquam medicos non infimæ notæ ſtatim in principiô in conſilium vocaverit. Ac verisſimè quidem *Ariſtotel. L. 6. de generat. animal. C. 2.* homines ad Venerem ſegnes reddi aquâ gelidâ aſſerit.

§ XXV.

Non prolixus ero in recenſendis virgæ virilis vitiis, quæ paſſim ab autoribus annotantur, ubi v. gr. cuidam à nativitate glandem penis non fuiſſe perforatam; ſed circa teſtes foramen habuiſſe,

buiſſe, per quod urinam redderet, notat *Amat. Luſ. Cent. 1. Cur. 24.* vel ubi quendam in Poloniâ degentem, in extremitate glandis veſtigium ſaltem foraminis habuiſſe, foramine ipsô infrà glandem exiſtente, obſervat *Poliſius in Eph. N. C. An. IX. & X.* aut quando ulcus in urethrâ à veretrô, filô ſericeô conſtrictô ortum, per quod urina excernenda fuit, annotat *Wepferus. Eph. N. C. An. III. obſ. 167.* Siquidem hæc cuncta potiùs ſterilitatem producunt; quàm Impotentiam, adeoque hujus loci vix ac ne vix quidem erunt. Audiamus potiùs *Foreſt.* qui *L. 28. Opſ. 57.* ſcribit, ſe virgam brevisſimam in piſtore quôdam reperiſſe, & mentulam ad interiora retractam, ut ne quicquam de pene apparuerit. *vid. in Eph. N. C. Ann. IV. & V. Obſ. 155.* Non minùs à gangræna haſtam planè abſumptam obſervavit *Hafniæ Th. Bartholin. hiſt. anat. Cent. III. hiſt. 27.* Ex argentô vivô paratum ungventum cùm quidam nobilis adhibuiſſet, pro depellendis pubi inhærentibus pediculis, impotens factus *vid. Schenck. L. IV. de Impot. Vener. Obſ. 11. p. 533.* De Evnuchis ac Spadonibus non jam multa in medium prolaturus ſum, ſiquidem omnibus notum eſt, illos propter Impotentiam infames eſſe *vid. Bartholin. hiſt. 46. Cent. III.* Hinc *Terentiana* etiam cantat muſa:

At pol ego amatores mulierum eſſe audieram eos maximos;
Sed nihil poteſſe:

§. XXVI.

Præter verò hæc vitia, quæ triplicis generis, ſecundùm tres partes corporis eſſe dixi, ac jam jam recenſui, adhuc ſpeciale quoddam occurrit, ſcilicet ex Faſcinô ortum, ubi quidem quid dicere debeam? anceps maximè hæreo. Proſtant enim tàm multi Autores, qui partim pro affirmativâ, partim etiam pro negativâ pugnârunt ſententiâ. Sic ſcribit *Hier. Mercurial. L. IV. C. I. Med. Pract.* an autem faciant incantamenta, & mulierculartum veneficia hanc Impotentiam? neque affirmare, neque negare audeo. Non affirmo, quia nullus probatus Scriptor, neque ulla ratio perſvadere poteſt; Non nego, quia & multæ experientiæ ſunt, & Canones & leges id fieri poſſe videntur ſtatuere. Itaque in incertô rem relinquo. Maleficiis interim ac in cantamentis virili-

 tatem

tatem adimi poſſe probat *Fernel. Lib. IX. pathol. C. 13. & Baptiſta. Codronchius. L. 3. C. 6. de morb. venef. ac veneficiis.* Abſit verò ut ſolam diffidentiam producere hanc poſſe credam; quin potiùs cum aliis celeberrimis Practicis exiſtimo, utique Sathanæ ope ac præſtigiis genitalia virorum ligari poſſe, nam probat aſſertum experimentum illud, quod mariti ejusmodi ligati cum Conjugibus nequaquam rem habere posſint, & fere magis eas abhorreant; contrà verò, ſi etiam cum defloratis perſonis congredi occaſio ipſis ſuppetierit, tunc ſe Viros egregios præſtiterint. Adſtipulatur ſententiæ huic *Plinius. L. VII. C. 13.* dum verba hæcce proferre non erubeſcit: eſt quædam diſſociatio corporum, ut inter ſe perſonæ ſteriles, ubi cum aliis junctæ fuerint, gignant, ſicut Auguſtus & Livia.

§. XXVII.

Neque tamen adhuc fidem ligationibus hiſce facerem, niſi exempla innumera illius rei exſtarent. Mihi ipſi relata eſt hiſtoria verisſima in Germaniæ quâdam Univerſitate de Profeſſore quôdam Celeberrimô, cujus famulus ex jocô quaſi in ipsô copulationis actu ſeram clauſit, cernere cupiens, an etiam impotens hâc clausâ ſponſus ſit futurus? ſiquidem olim de illius veritate ac infallibilitate (neſcio à quô) quædam audiverat, nec retinet illam; ſed in puteum abjicit. Hôc factô ſponſus, qui aliàs optimè ſibi conſtitit, & cui benigna mater natura optimè his in partibus proſpexerat, planè impotens factus, ut ſatisfacere Conjugi, dulcisſimæ nulla ex parte potuerit. Ille præ pudore ac mœrore ferè melancholicus factus, neutiquam in Impotentiæ illius cauſam devenire potuit, usque donec famulus iſte ſe ipſum proderet, & factum hoc recenſeret, ubi ſtatim ſera quæſita eſt, & inventa iterùm recluſa. Sequenti tempore optimè Vir ille Celebris cum Conjuge vixit, liberosque generavit. Aliud exemplum ligationis *vid. in Biegny Zod. Med. Gall. An. I. Menſ. Octobr. Obſ. V. p. m. 157. & Borell. Cent. I. Obſ. 91. p. 95. & Cent. 4. Obſ. 65. Bartholin. Cent. 3. hiſt. anat. 71. ſeqq.* Nec cum ſerâ clausâ tantùm ligationes inſtitui poſſe ajunt; ſed & cum ligulâ conſtrictâ, vel

induſio

induſio aut calceis ſponſi. Tales ligandi modos deſcripſit *Bodin. L. 2. C. 1.* qui legi poſſunt. Teſtatur idem in Galliâ praxin illam improbam ligandi à pueris & puellis ſat multis, impunè, & quaſi palàm exerceri, ut ibi matrimonii ſolennia celebrare, ſpectantibus multis, ſit oppidò periculoſum. Idem confirmat *Henning. Arniſæus. in tract. de jur. connub. C. 6. §. 8. N. 19.* in totâ Galliâ, inquiens, tàm ſæpè nodos necti, ut plerumque ſponſi misſis nocturnis, antequàm luceſcat, copulentur, ne ab incantatoribus per lucem conſpiciantur.

§. XXVIII.

Antequam verò à Faſcini efficaciâ tranſeam ad reliqua, unô adhuc verbô monuiſſe libet, obſervati accidentis in Virô quôdam, qui cùm ſarcocele affici inciperet, contactu manûs mortuæ illam compeſcere edoctus eſt: quod quidem ità ſuccesſit, ut hernioſa excreſcentia evaneſceret; ſuccedente tamen in ejus locum Frigiditate, & ſterilitate, cùm anteà liberos genuiſſet.

§. XXIX.

Signis non indiget hic affectus, ſiquidem in ſe luce meridianâ clarior eſt. Ecquid enim ſibi vult continua flacciditas haſtæ? annon putas ſignum hancce eſſe ſufficiens Impotentiæ virilis? ità certè crediderim. Non enim de perpetuâ eſt necesſitate ut ſimùl omnimoda inſenſibilitas hujus membri adſit, ad quem modum hanc cum flacciditate ferè in omni paralyſi conjunctas obſervamus: Cùm enim muſculi maximè paralyticâ enervatione laborent, poteſt reliquo membro ſuus utique, aut certè qualiscunque ſenſus, reſtitare.

§. XXX.

Dumque ſic deſideratæ rigiditatis membri virilis mentionem jam injeci, opus erit, ut etiam differentiam illius paucisſimis innuam. Conſiſtit ſcilicet ea in tribus potisſimùm: (1) quandò illud prorſus non, (2) quandò non ſufficienter, (3) quandò non ſatis diu erigitur. Experientiâ hæc omnia confirmata ſunt,

adeò-

adeoque nullâ indigent explicatione. Ità ſcribit *Fr. de Le Boë, Sylv. Prax. Med. Append. Tr. V. F. 498.* memini aliquandò me in conſilium vocatum apud hominem uxoratum, pene ſatis craſsô, & teſtibus craſſiuſculis præditum; ineptum tamen ad conjugii munia obeunda, imprimis ob defectum ſufficientis, ac ſatis diu durantis erectionis penis. Qui plura hujus aſſerti deſiderat teſtimonia, adeat ſaltem Practicos, in quibus multifaria ipſum inventurum certò certiùs polliceor.

§. XXXI.

Quid dicam de Symptomatibus præſentis affectûs? ea certè non tanti ſunt, ut de illis verba multa fundam, nec à compluribus ea quidem obſervantur: Excipio tamen impotentiam ex inſigni Spirituum defectu ortam. Tùm enim omnia ſenſoria deficere ſolent, auditus depravatur, memoriæ accidit debilitas, unà cum artuum omnium tremore ac imbecillitate. Viſus obſcuratur, adeò, ut veſpertinô tempore talia ſubjecta planè occœcari videantur. Incidit mihi obiter hiſtoria, quam *S. Pauli. in Q. B.* de Virô quôdam refert, ad Venerem adeò pronô, ut omni ferè tempore exercere hanc voluerit; cùm tamen viſus mirum in modum jam imminueretur. Hic, cùm Medici ſvaderent, ut Veneris exercitia omitteret, aut viſum ſe perditurum conſtanter aſſererent, reſponſum iis dedit: *Pereat amicum lumen.*

§. XXXII.

Sed jam tempus erit, ut à theoreticis ad practica deveniam. Hactenùs enim ea in medium afferre volui, quæ vel ad morbum hunc illuſtrandum, aut certè enucleandum facere potuere, ſicque nihil ampliùs ſupererit; quàm ut cauſis in antecedentibus §is enarratis remedia idonea ſubnectam, quibuscùm commodè auferri posſint.

§. XXXIII.

Deficientibus ergò Spiritibus dentur analeptica v. gr. ſpirit. formic. Acid. Aqua magnanimit. Eſſ. ambr. Conf. alkerm. S. & compoſ. anacardina, ſyr. fl. tunicæ &c. Si verò poſt

poſt longiorem morbum ſuperatum accidat, corpus primùm reficiendum cibis eupeptis & euchymis, juſculis ſcilicet pullorum, aut carnium vitulinarum, addendô parùm Cardamomi. Cubeb. Zingib. Caryophyll. *vid. Matthiol. Comment. ad. C.153. L.2. Dioſcorid.* Poſtmodùm cætera propinare juvabit confortantia. Et hæc ad generalem inopiam Spirituum; ad ſpecialem verò, ut magis ad certam illam partem iterùm dirigantur, ſpectant Specifica ſic dicta Aphrodiſiaca. Inter hæc Scincos marinos pulveriſatos ad drach.j. cum vinô ſumptos valdè ad Venerem ſtimulare ſcribit *Geſnerus. L.2. hiſt. animal.* Ad ignaviam genitalium, inquit *Mercurial. Conſil. 48.* expertus ſum borracem officinis vocatam, ciceris magnitudine in ovô ſorbili manè crebrò acceptam, erectionem & coëundi potentiam facere. Quantum Caſtoreo & teſtic. vulpin. tribuatur *ap. Hartman. vid. in Operibus ejus in fol. p. 106. T. 1.* Ejusdem generis plura ſpecifica *vid. ap. Schenck. L. IV. Obſ. 8. p. 536.* Ità poſſunt etiam ad partes genitales invitari ſpiritus, & adduci per ſvaveolentia inuncta extrinſecus. Commendant idcircò nonnulli ungventum ex oleô Sambuci, pulvere pyrethri, Euphorb. & Moſchô: vel jubent ſaltem Zibethi gr. ij. circà penis glandem inungere, additô gr. j. olei macis, & eventum nunquam ſatis laudandum deprædicant. Quod quidem in minùs exactâ Impotentiâ efficax ſatis eſt: In eâ verò, quæ ſtrictè à muſculorum flacciditate dependet, applicanda hiſce potiùs ſunt remedia.

§. XXXIV.

Quod ſi plethora in culpâ fuerit, inſtituatur Venæ Sectio & diæta hinc paulò ſervetur ſtrictior; In ſeroſitate verò ſangvinis, incraſſantia omnis generis locum invenient v. gr. Thus. Gum. Arab. Tragacanth. Maſtich. Gummata mali, pruni, pyri ac ceraſi, amygd. dulc. pineæ, ſem. portulac. papav. alb. lac. ſem. 4. frig. mucilag. ſem. Pſyllii ac cydoniorum, Gelatina item CC. & Eboris. &c. Præ omnibus tamen talibus, Emulſiones decenter aromatiſatæ citò nutrientes. Humoribus pravis peccantibus varia inſerviunt remedia, v. gr. in acidâ cruditate abſorbentia & præcipitantia, in biliosâ Salſa omnis generis, in Nidorosâ aromatica,

balſamica temperata, in mixtâ, ex dictis combinari poterunt.
Imprimis bilis acrior temperanda venit, & per alvum ſubducenda, ne continuò vellicandô inteſtina, alvi fluxus, & hinc defectus ſpirituum uberior accidat.

§. XXXV.

Parùm verò Conſilii ſupererit pro illis, quibus calculus ineptè ſectus fuerit; nam laceratis nervis vel muſculis, niſi balſamica remedia opem ferant, ferè deſperata res eſt. Idem judicium eſtò circà vitia à nativitate producta partium genitalium, & quorum in §. XXV. mentionem injeci. Paulò aliter ſe res habet, ſi à frigore nimiô id malum ortum fuerit; Tùm enim plantæ nervinæ, cum pulvere Cinnam. Cubeb. aut oleis deſtillatis, aromaticis, ad minimùm ſpiritibus abſtractitiis ejusmodi conſperſæ, calidè ſub ſacculi, Epithematis, vel Cataplaſmatis formâ peni circumligari poterunt.

§. XXXVI.

In ipsâ deniquè muſculorum paralytode flacceſcentiâ, adeoque propriô magis atque domeſticô Impotentiæ de quâ locuti ſumus, fundamentô, adhibenda eadem hæc, & talia aromatica, ſub formulis penetrantibus, Spirituum, Epithematum, oleorum; Adjunctis lenibus frictionibus, ad incaleſcentiam partis intimiorem, adeoque ulteriorem medicamentorum penetrationem; Imò, nec omittendæ quidem ſunt, in partibus ità exiguis, ſtimulationes pro affluxu humorum uberiore, Phœnigmi & Sinapismi, Cucurbitularum tùm ſiccarum, tùm leviter ſcarificatarum, applicatio. Reſpiciendum tamen ipsâ horum applicatione, præcipuè acriorum, ut non æque membro; ſed radici potiùs illius, adeoque regioni muſculorum, de quibus eſt querela, immediatè imponantur. Sub horùm verò uſu, adhibeantur etiam interna illa, & quidem gradatim à temperatioribus progrediendô ad acutiora, & antè omnia præmittendô generalia Evacuantia & corpus repurgantia, ſine quibus ferè omnium ſpecificorum uſus ſupervacaneus deprehenditur.

§. XXXVII.

§. XXXVII.

Devenio jam ad Curam *Impotentiæ* ex *Faſcinô* ortæ, ubi equidem varia ſpecifica commendare ſolent, de quibus *vid. Remigius. L.3. C.3. & 8. Gœdelman. L.1. C.8. Num.52. Schenck. L. IV. Obſ. V. p.534.* Pariter Impotentiæ maſculæ magicis artibus reſtitutæ exempla proponit *Wolff. lect. memorabil. T.1.p.861. & T.2. p.594. Wierus* vidit ligatum nobilem corvinô felle cum ſeſamelæô inunctum fuiſſe reſtitutum. Præ cæteris jubent quidam maritum per uxoris, & uxorem per mariti annulum conjugalem mingere. *vid. id. Wolff. lect. momorab. T.1.p.278.* vel per urinæ ægrotantis coctionem in ollâ probè clausâ, modò ſolitariè, modò cum Ricini foliis inſtitutam, Veneficæ tantos dolores excitari ajunt, ut præ anxietate nimiâ ſe ipſam prodere, incantationesque demere cogatur. vid. *Agricol. Chir. parv. p. 65.* Si tùm Faſcinum ſublatum ſentiat æger, adhibeat remedia ſtimulantia, ut: rad. Eryngii, vel decoctam, vel pulveriſatam in vinô aſſumptam. In tali caſu Indos Bangve ſemen & folia edere perhibet *Garcias ab Hortô L.1.C.22.*

§. XXXVIII.

Symptomata, quorum ſuperiùs mentionem injeci, ſpontè ceſſabunt, ſi ſpirituum liberum & expeditum affluxum omni ex parte promovere ſtudeamus, atque operam navemus, ut victus ratio probè obſervetur; Multos enim ab Impotentiâ, hâc liberatos eſſe, teſtatur *Chriſt. à Vegâ: L.3. Sect. 10. C.5. de art. medend.* Sicque habes L. B. meas de *Impotentiâ Virili* conſcriptas theſes, prolixitatem hujus materiæ placuit mihi in ipſius brevitate oſtendere, ſicuti Archimedi quondam, in exiguô vitrô mundum. Lege & judica. DEO interim T. O. M. ſit pro concesſis clementer viribus laus & gloria!

TANTUM!

Nobi-

Nobiliſſime Domine EWALDE,
Amice æſtumatiſſime.

SApienter facies, ſi ἀκενόσπουδος fueris. Hoc ipſum, quod Amico ſuo aſſeverat Cicero, ſi ullubi, certè in Arte Medicâ habet uſum; Ut enim, notante Phœdro; Niſi utile eſt, quod facimus, Stulta eſt gloria; Ita non modò Artem nobiliſſimè Practicam profeſſo, indignum eſt, circà inanes ſpeculationum, & hiſtoriolarum ſingularium rhapſodias, occupari, ; ſed tantò magis abſonum, ſpeciminis loco talibus ſeſe efferre. Rectè ſanè & ordine facis, quod, poſt ſolertiſſimum Medicæ Doctrinæ ſtudium, cui tàm in Celeberrima Regiomontanâ, quâm florentiſſimâ Philureâ, inſudaſti, profectus Tuos in Arte ſolidiſſimos, publicè declaraturus, Practicam eligis materiam, non modò ſatis frequenter occurrentem, ſed & originis ſuæ, & reſtitutionis, difficilem & Theoriam & Praxin involventem. Gratulor Tibi merito, Nobiliſſime Domine EWALDE, tùm de publico hoc, eximiæ Eruditionis Tuæ, documento, tum de ipſis in Arte noſtrâ feliciſſimis progreſſibus: Perge, ut occœpiſti, hanc perpetuò inſiſtere Viam, & Theoriæ circumſpectioris veritatem & utilitatem, in ipsâ Praxi quærere; Erit Tibi hæc opera (nunc quoquè longô uſu levis,) & honori eximio, quem digno favente manu porrigit & offert Virtus, & uſui atque fructui locupletiſſimo; Quod utrumquè, ſub Divinæ Benedictionis auſpiciis, ut in lætâ ἀυταρκεία, felix experiaris, amico affectu comprecor.

VALE.

PRÆSES.